

**PREZES
URZĘDU REGULACJI ENERGETYKI**

Informacja (nr 13/2012)

w sprawie

koordynacji opracowywania planów wprowadzania ograniczeń w poborze gazu ziemnego przez operatorów systemów dystrybucyjnych gazowych oraz operatora systemu przesyłowego gazowego

W nawiązaniu do Informacji Prezesa URE Nr 17/2011 z dnia 2 czerwca 2011 r. w sprawie opracowywania przez operatorów systemów dystrybucyjnych gazowych planów ograniczeń w poborze gazu ziemnego i w związku z pojawiającymi się wątpliwościami dotyczącymi konieczności przedstawienia do zatwierdzenia planów ograniczeń, szczególnie przez nowo wyznaczonych operatorów systemów dystrybucyjnych, uprzejmie informuję, co następuje.

Celem niniejszej informacji jest przedstawienie stanowiska regulatora co do sposobu koordynacji i współpracy operatorów systemów dystrybucyjnych gazowych (OSD) i operatora systemu przesyłowego gazowego (OSP) w zakresie przygotowania planów wprowadzania ograniczeń w poborze gazu ziemnego. Wątpliwości tym zakresie zgłaszane są do Urzędu Regulacji Energetyki w związku z sukcesywną realizacją przez Prezesa URE obowiązku wyznaczania nowych OSD na podstawie art. 9h ustawy - Prawo energetyczne. Ustawa – Prawo energetyczne ustanawia bowiem zasadę, zgodnie z którą każda sieć dystrybucyjna, w tym gazowa, powinna mieć swojego operatora systemu (art. 9h ustawy – Prawo energetyczne).

Zgłaszane wątpliwości, w związku z pojawianiem się „nowych” OSD (tj. OSD, którzy przed uzyskaniem statusu OSD figurowali w planach ograniczeń innych operatorów jako odbiorcy), dotyczą w szczególności następujących kwestii:

- 1) czy każdy „nowy” OSD powinien opracować własny plan ograniczeń, czy też wystarczy, że jako odbiorca gazu jest ujęty w planie ograniczeń „swojego dotychczasowego” OSD lub OSP;
- 2) czy „nowi” OSD, którzy opracowują własny plan ograniczeń powinni być również ujmowani w planach ograniczeń „ich dotychczasowego” OSD lub OSP, z którego siecią jest połączona ich sieć;
- 3) który operator powinien ująć w planie ograniczeń podmiot, który jest odbiorcą gazu na własne potrzeby i jednocześnie pełni funkcję OSD tzn. dostarcza również gaz innym podmiotom na podstawie posiadanych koncesji.

I. Odnosząc się do tak zasygnalizowanych problemów należy przede wszystkim zauważyć, że stosownie do art. 58 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (Dz. U. z 2007 r. Nr 52, poz. 343, z późn. zm.) – dalej: „ustawa o zapasach”, operatorzy systemów przesyłowych gazowych, operatorzy systemów dystrybucyjnych gazowych oraz operatorzy systemów połączonych gazowych są obowiązani do opracowania planu wprowadzania ograniczeń w poborze gazu ziemnego. Opracowywane przez operatorów plany wprowadzania ograniczeń określają maksymalne godzinowe i dobowe ilości poboru gazu ziemnego przez poszczególnych odbiorców przyłączonych do ich sieci, dla poszczególnych stopni zasilania (art. 58 ust. 2 ustawy). Zgodnie z art. 58 ust. 17 ustawy o zapasach, operatorzy, o których mowa w ust. 1 tegoż przepisu, aktualizują corocznie plany wprowadzania ograniczeń i przedkładają je, **do dnia 15 listopada danego roku**, Prezesowi URE do zatwierdzenia w drodze decyzji. Złożony przez operatora, w trybie art. 58 ust. 17 ustawy o zapasach, wniosek w sprawie zatwierdzenia planu wprowadzania ograniczeń w poborze gazu ziemnego, powinien być poprzedzony realizacją procedury zbierania od odbiorców objętych planami wprowadzania ograniczeń informacji, o których mowa w art. 58 ust. 5 ustawy o zapasach, tj. informacji przekazywanych do dnia 31 lipca każdego roku, o minimalnej ilości gazu ziemnego, której pobór nie powoduje zagrożenia bezpieczeństwa osób oraz uszkodzenia lub zniszczenia obiektów technologicznych i odpowiada maksymalnemu dozwolonemu poborowi gazu ziemnego w 10. stopniu zasilania. Określona w ww. informacji ilość gazu ziemnego może być weryfikowana przez właściwych operatorów.

Operatorzy są obowiązani także do informowania odbiorców o ustalonej dla nich w zatwierdzonym planie wprowadzania ograniczeń maksymalnej ilości poboru gazu ziemnego w poszczególnych stopniach zasilania. Wielkości te, określone w zatwierdzonych planach wprowadzania ograniczeń, stają się integralną częścią umów sprzedaży, umów o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji gazu ziemnego oraz umów kompleksowych, w rozumieniu art. 5 ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 3 ustawy – Prawo energetyczne (art. 58 ust. 3 ustawy). Jednocześnie operatorzy systemów dystrybucyjnych gazowych, operatorzy systemów połączonych gazowych przekazują niezwłocznie operatorowi systemu przesyłowego gazowego zatwierdzone plany wprowadzania ograniczeń (art. 58 ust. 18 ustawy).

Stosownie do art. 59 ust. 1 ustawy o zapasach, w okresie obowiązywania ograniczeń, wprowadzonych zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 56 ust. 1 te same ustawy, OSP, tj. Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.:

- realizuje obowiązki związane z wprowadzaniem ograniczeń, przez ustalanie i podawanie do publicznej wiadomości stopni zasilania, zgodnie z planami wprowadzania ograniczeń,

- koordynuje działania przedsiębiorstw energetycznych wykonujących działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym, innych operatorów systemów gazowych, operatorów systemów magazynowania gazu ziemnego, operatorów systemów skraplania gazu ziemnego w celu zapewnienia bezpieczeństwa systemu gazowego i realizacji ograniczeń wprowadzonych na podstawie art. 56 ust. 1 ustawy o zapasach,
- dysponuje pełną mocą i pojemnością instalacji magazynowania gazu ziemnego oraz skraplania gazu ziemnego przyłączonych do systemu gazowego oraz uruchamia zapasy obowiązkowe gazu ziemnego.

Opracowując plany ograniczeń operatorzy systemów gazowych powinni kierować się zasadami określonymi w wydanym na podstawie art. 55 ustawy o zapasach rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 19 września 2007 r. w sprawie sposobu i trybu wprowadzania ograniczeń w poborze gazu ziemnego (Dz. U. z 2007 r. Nr 178, poz. 1252) - dalej: „rozporządzenie”. Rozporządzenie to w zakresie tworzenia planów ograniczeń wskazuje w szczególności, że:

- 1) ograniczeniami objęci są odbiorcy, spełniający łącznie następujące warunki:
 - a) pobierający gaz ziemny w punkcie wyjścia z systemu gazowego, jeżeli suma mocy umownych określonych w umowach, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 2 oraz ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, z późn. zm.), dla tego punktu wyjścia wynosi co najmniej 417 m³/h,
 - b) ujęci w planach wprowadzania ograniczeń, o których mowa w art. 58 ust. 1 ustawy o zapasach (§ 4 ust. 1 rozporządzenia),
- 2) OSP, OSD, operator systemu połączonego gazowego sporządza plany dla odbiorców, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia, pobierających gaz ziemny w punktach wyjścia z systemu gazowego (§ 5 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia),
- 3) plan składa się z dwóch części:
 - (a) pierwsza część planu zawiera informacje dotyczące okresu obowiązywania planu, trybu wprowadzania ograniczeń przez operatora systemu gazowego oraz sumarycznych, maksymalnych godzinowych i dobowych ilości poboru gazu ziemnego dla poszczególnych stopni zasilania od 2 do 10 - określonych w danym planie dla poszczególnych rodzajów gazu ziemnego, sporządzone w formie zestawienia,
 - (b) druga część planu zawiera informacje o maksymalnych godzinowych i dobowych ilościach poboru gazu ziemnego, w stopniach zasilania od 2 do 10, dla poszczególnych odbiorców ujętych w planie. Informacje ujęte w drugiej części planu są przekazywane przez operatora systemu gazowego odbiorcy w zakresie jego dotyczącym, w formie wyciągu z planu, w terminie 14 dni od

dnia otrzymania decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o zatwierdzeniu planu, o której mowa w art. 58 ust. 17 ustawy,

- 4) informacje ujęte w drugiej części planu są przekazywane przez operatora systemu gazowego przedsiębiorstwom energetycznym prowadzącym działalność gospodarczą polegającą na obrocie gazem ziemnym, w formie wyciągu w zakresie dotyczącym odbiorców danego przedsiębiorstwa energetycznego, w terminie 14 dni od dnia otrzymania decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o zatwierdzeniu planu,
- 5) ujęte w planach ograniczenia określa się w stopniach zasilania od 2 do 10 dla odbiorców i punktów wyjścia z systemu gazowego, w których pobierają gaz ziemny.

Rozporządzenie wskazuje także, iż:

- 1) operator systemu przesyłowego gazowego z operatorami systemów dystrybucyjnych gazowych oraz operatorami systemów magazynowania gazu ziemnego, w trakcie przygotowania do wprowadzenia ograniczeń oraz w okresie trwania ograniczeń, w ramach współpracy, w szczególności:
 - a) uzgadniają warunki prowadzenia ruchu między systemami gazowymi,
 - b) zapewniają kontrolę jakości gazu ziemnego,
 - c) zapewniają poprawność wykonywania pomiarów przepływu gazu ziemnego między systemami gazowymi,
 - d) prowadzą rejestry zdarzeń mających wpływ na ruch między systemami gazowymi;
- 2) operatorzy systemów dystrybucyjnych gazowych oraz operatorzy systemów magazynowania gazu ziemnego, na wniosek operatora systemu przesyłowego gazowego, przekazują niezbędne dane służące do opracowania planów, w szczególności dane dotyczące:
 - a) skutków wprowadzenia ograniczeń,
 - b) przewidywanych efektów i liczby odbiorców, których ograniczenia dotyczą.

Niezależnie od powyższych regulacji prawnych należy podkreślić, że ograniczenia w poborze gazu ziemnego wprowadzane są w sytuacjach kryzysowych (art. 54 ustawy o zapasach), w oparciu zatwierdzone plany ograniczeń. Dlatego też w toku ich analizy odwołać należy się do *ratio legis* przedmiotowych regulacji, tj. ochrony bezpieczeństwa paliwowego państwa w zakresie gazu ziemnego, ochrony przed skutkami ograniczeń odbiorców chronionych przy zapewnieniu w sytuacji kryzysowej funkcjonowania przedsiębiorstw kluczowych dla gospodarki Polski.

Istotne jest również, że po wprowadzeniu ograniczeń przez Radę Ministrów, zarządzanie operacyjne w zakresie koordynacji działań i dysponowania zasobami gazu należy do OSP (art. 59 ust. 1 i 2 powołanej ustawy). W związku z tym OSP upoważniony jest do pozyskiwania od OSD informacji o zatwierdzonych planach

ograniczeń (art. 58 ust. 18 i art. 59 ust. 2 ustawy). Jak wskazano wcześniej, plany ograniczeń zatwierdza w drodze decyzji Prezes URE (art. 58 ust. 17 ustawy).

II. Odnosząc się do problemów (pytań) przedstawionych na wstępie niniejszego komunikatu na podstawie omawianych regulacji prawnych należy sformułować następujące wnioski:

Ad 1. Każdy OSD powinien opracować swój plan wprowadzania ograniczeń w poborze gazu ziemnego i przedstawić tenże plan Prezesowi URE do zatwierdzenia, co wynika wprost z art. 58 ust. 1 i ust. 2 oraz ust. 17 ustawy o zapasach.

Jeżeli w chwili opracowywania planu ograniczeń do sieci danego OSD nie są przyłączeni odbiorcy podlegający ograniczeniom (tzn. odbiorcy inni niż wskazani w § 4 ust. 2 rozporządzenia), to mając na uwadze art. 58 ust. 17 i 18 ustawy, w części drugiej planu ograniczeń OSD powinien wskazać na ten fakt.

Ad 2. Jeżeli „nowy” OSD po wyznaczeniu figuruje w planie ograniczeń innego OSD lub planie ograniczeń OSP, gdzie do tej pory był ujmowany jako odbiorca bez statusu OSD, to złożenie przez nowego OSD planu ograniczeń do Prezesa URE powinno być skorelowane z korektą planu ograniczeń tego innego OSD lub OSP, polegającą na wykreśleniu „nowego” OSD.

Należy mieć na uwadze, że zgodnie z art. 58 ust. 18 ustawy OSD przekazują niezwłocznie operatorowi systemu przesyłowego gazowego zatwierdzone plany wprowadzania ograniczeń oraz są obowiązani na jego wniosek przekazać w szczególności dane dotyczące skutków wprowadzenia ograniczeń i przewidywanych efektów i liczby odbiorców, których ograniczenia dotyczą (art. 59 ust. 2 ustawy i § 9 ust. 2 rozporządzenia). Zastosowanie innego podejścia może prowadzić do wprowadzenia w błąd OSP wskutek arytmetycznego dublowania czy też powielania w skali kraju efektów ograniczeń wynikających z zatwierdzonych planów ograniczeń.

Dokonanie takiej korekty w ciągu roku (tj. w innym terminie niż określony w art. 58 ust. 17 ustawy) od strony formalnej powinno odbyć się w trybie zmiany decyzji Prezesa URE zatwierdzającej plan ograniczeń na dany okres (zmiana dokonywana na podstawie art. 155 Kodeksu postępowania administracyjnego).

Ad 3. W przypadku, gdy dany podmiot jednocześnie:

- pełni funkcję OSD,
- jest odbiorcą końcowym w rozumieniu art. 3 pkt 13a ustawy – Prawo energetyczne (np. jest przedsiębiorcą, który dokonuje zakupu gazu ziemnego do własnych urządzeń produkcyjnych) i jako taki spełnia kryterium określone w § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia,

to sporządza plan ograniczeń, w którym ujmuje odbiorców przyłączonych do sieci, dla której jest OSD (w tym zakresie *vide* – Ad 1.). Natomiast w zakresie w jakim jest

odbiorcą końcowym powinien być ujęty w planie innego OSD lub OSP, do sieci którego jest przyłączony.

Zgodnie bowiem z art. 58 ust. 2 ustawy o zapasach plany wprowadzania ograniczeń opracowane przez operatorów (...) określają maksymalne godzinowe i dobowe ilości poboru gazu ziemnego **przez poszczególnych odbiorców** przyłączonych **do ich sieci**, dla poszczególnych stopni zasilania. Jednocześnie, w związku z art. 58 ust. 6 ustawy, weryfikacja informacji o których mowa w tym przepisie co do zasady musi być realizowana przez podmiot odrębny od odbiorcy.

Niezależnie od powyższego wskazać należy, że w przypadku, gdy dany operator posiada zatwierdzony przez Prezesa URE plan ograniczeń na dany okres (tzn. plan ograniczeń obowiązuje do zatwierdzenia przez Prezesa URE aktualizacji tego planu, którą to aktualizację operator obowiązany jest przedstawić Prezesowi URE do dnia 15 listopada danego roku) i w tym okresie zaistnieje konieczność dokonania zmiany w tym planie ograniczeń (np. z powodu przyłączenia nowego odbiorcy podlegającego ograniczeniom bądź konieczności wykreślenia odbiorcy), to w sytuacji takiej operator powinien zwrócić się do Prezesa URE w trybie art. 155 Kodeksu postępowania administracyjnego o dokonanie odpowiednich zmian w decyzji Prezesa URE zatwierdzającej plan ograniczeń na dany okres. Na mocy bowiem art. 155 Kodeksu postępowania administracyjnego decyzja ostateczna, na mocy której strona nabyła prawo, może być w każdym czasie za zgodą strony uchylona lub zmieniona przez organ administracji publicznej, który ją wydał, jeżeli przepisy szczególne nie sprzeciwiają się uchyleniu lub zmianie takiej decyzji i przemawia za tym interes społeczny lub słuszny interes strony. Informuję, że zmiana decyzji administracyjnej w omawianym zakresie, dokonana w trybie art. 155 Kodeksu postępowania administracyjnego, jest zwolniona z opłaty skarbowej.

III. Przypominam jednocześnie, że szczegółowe zasady przygotowania i przekazania Prezesowi URE do zatwierdzenia w drodze decyzji planów ograniczeń zostały przedstawione w Informacji Prezesa URE Nr 17/2011 z dnia 2 czerwca 2011 r. dostępnej na stronie internetowej URE (www.ure.gov.pl).

Warszawa, dnia 8 maja 2012 r.

Prezes

Urzędu Regulacji Energetyki

/-/ Marek Woszczyk